

Mange av de ca. 900 maleriene i Munch-museets magasiner er behandlingstrengende. Her ser konserveringsleder Mette Havrevold med kjennerblikk på ett av Munchs bilder i sykeavdelingen, *Marat i badekaret* og *Charlotte Corday* (1930). Det er blant bildene som er for dårlige til å bli hengt opp.

Munchs magasin-kunst

Størstedelen av Munch-museets kunst er sjelden ute av magasinene på Tøyen.

THORLEIF ANDREASSEN
TOR G. STENERSEN (foto)

100 – 200 av Munch-museets malerier er alltid på visning ute og hjemme. I museets egne utstillinger vises et hundretall bilder. Resten av de ca. 1100 maleriene befinner seg mer eller mindre permanent opphengt i magasiner. Det er tre hovedgrunner til at de er utilgjengelig for publikum:

1. De er i dårlig forfatning og kan ikke flyttes av konserveringshensyn.
2. Munch lagde flere bilder av sine motiver. Det er gjerne hovedarbeidet som etterspørres og vises. De andre bildene må friste en anonym magasintilværelse.
3. En god del bilder er så skissemessige at de ikke kan regnes som utstillingsobjekter.

Vi har gått på skattejakt i Munch-museets ca. 620 kvadratmeter magasiner. Alle magasinene, som er stappfulle av Edvard Munchs kunst, befinner seg i museumsbygningen i Tøyengata 53. Store deler av samlingen er i dårlig helsemessig tilstand. Enkelte deler av magasinene kan minne om sykesenger hvor pasientene oppbeva-

Munch-museet

Inneholder: Edvard Munchs (1863 – 1944) testamentariske gave til Oslo kommune.

Omfatter: Ca. 1100 malerier, 15 000 grafiske blad, 4700 tegninger, seks skulpturer.

Annet: Nesten 500 trykkplater, 2240 bøker, notabøker, dokumenter, fotografier, verktoy, rekvizita og møbler.

Brevsamling: Munchs omfattende brevsamling ble senere testamentert til museet av søsteren Inger Munch. Med brevsamlingen fulgte et betydelig antall originalverker, særlig fra 1880-årene.

Aftenposten fakta

Påkrevet behandling har det gjennom årene ikke vært penger til, men nå er et planmessig rehabiliteringsarbeid i gang. Konservering har topp prioritet. Enkelte hovedverk

I Munch-museets magasin henger et utvalg av Munchs tallrike hagemalerier fra Ekely. Bildene som er lite etterspurt og sjelden sett av publikum.

som *Skrik* og *Madonna* lånes ikke lenger ut. Her er noen inntrykk fra malerimagasinene som inneholder den verdensberømte kunstnerens testamentariske gave til Oslo kommune. En rekke av de ca. 900 maleriene i magasinene er behandlingstrengende og befinner seg tryggest der de befinner seg. For 98 av maleriene finnes det in-

gen kjent restaureringsmetode. Det gjelder blant annet en versjon av *Marats død*. Museet sliter med voldsomt etterslep når det gjelder rehabilitering av Munchs kunst.

Redder Pubertet. Etter åtte isolerte år har «sykehotellet» mest kjente pasient, *Pubertet* (1894), endelig sluppet ut for å

bli diagnostisert for egnet behandling. Tilstanden betegnes som svært alvorlig for denne nakne ungjenta som regnes som 1. utgave av Munchs sentrale motiv *Pubertet*.

En del av Munchs tallrike hagemalerier fra Ekely er lite etterspurt og sjelden vist. Det gjelder blant annet et selvportrett, *4 kvinner, Spaserende i hagen*, *Barna under epletrær*.

Konserveringsleder Mette Havrevold ved 39 digre sammenrullede leretter med Munch-skisser som har ligget urørt siden 1971.

Noen av Munchs arbeider er malt på plate. De er følsomme for klimaforandring. En magasinert tilværelse er sunnest for disse maleriene.

Ruller av usett Munch. 39 digre sammenrullede leretter med Munch-skisser har ligget urørt siden 1971. De er rullet sammen utenpå hverandre. Nå skal hemmelighetene frem i ly-

set. En hemmelighet er rullet ut og viser skisser til Munchs *Alma Mater* som smykker Universitetets aula i Oslo. Hvert av de omfangsrige lerettene skal få sin egen personlige rull på en meter i diameter. Men 39 ruller er det ikke plass til i magasinene.

Fortsetter neste side >>>

Gladmelding. Etter åtte års opphold i magasin, er Munchs kjente maleri *Pubertet* overført for grundige undersøkelser til malerikonserverator Biljana Casadiego (til høyre) på konserveringsavdelingen. Maleriet er i dårlig forfatning. Nå vurderes hvilke behandlingsmetoder som bør benyttes på *Pubertet*. Konserveringsleder Mette Havrevold og 1. konserverator Magne Bruteig følger pasienten spent.

I Nasjonalgalleriets innholdsrike magasiner viser avdelingsleder Francoise Hanssen-Bauer oss Lucas Cranachs sjeldne malerier *Kristus og ekteskapsbryteren* (øverst) og *Kjærlighetens have*.

« Fortsetter fra forrige side

Konserveringsleder Mette Havrevold ser frem til nye magasinlokaler i nytt bygg. – Her i museet er det mange trapper, kroker og krokker som gjør det problematisk å transportere kunst ut og inn av magasinene, sier Havrevold.

I hyller og skuffer. I Munch-museets grafikk og papirmagasiner er 1. konserverator Magne Bruteig vår kjentmann. Munchs innrammede grafikk står tett i hylleskap. Kunstnerens uinnrammede grafiske arbeider ligger i magasinassetter. Museet har 18 000 grafiske blad med 748 motiver. De fleste av disse arbeidene forblir stående i sine hyller eller liggende i sine skuffer. Bare et fåtall vises på utstillinger.

– Vi viser et bredt utvalg grafikk, rundt en stamme av sentrale motiver. Også når det gjelder grafikk er det gjerne hovedarbeidene som etterspørres. Blant dem som er sjelden vist trekker han frem portrettet av Dr. Seidel, et tidlig og fint trykk fra Munchs Berlin-tid 1894-95.

Også Munchs tekster, notater og brev frister en anonym magasintilværelse. Men i løpet av neste år skal tekstene gjøres tilgjengelig på nett. Da kan du for eksempel lese Edvard Munchs opptil 20 forskjellige utkast til ett eneste brev. Maleren slet og jobbet med sine brevutkast før han endelig ble fornøyd og kunne postlegge dem.

Vernes mot lys. Enkelte av Munchs 150 skissebøker er i dårlig forfatning. I dem finnes spennende skisser til kjente verk som blant annet *Melankoli*. Også kunstnerens ca. 200 fotografier er sjelden fremvist. Fordi de er ekstremt lysømfintlige, har museet laget moderne kopier som brukes til utstillinger. Noen eksemplarer finnes i Arne Eggums bok *Munch og fotografier*.

Utenfor publikums synsvidde er også Edvard Munchs ca. 20 gips- og skulpturarbeider. De fleste av disse arbeidene er i en begredelig tilstand, noen befinner seg i sine enkelte deler. Når museet flytter inn i nytt bygg håper Magne Bruteig at Munchs snaut 200 litografiske steiner, som i dag er montert utenfor grafikkavdelingen, kan vises for publikum.

Nasjonale hemmeligheter

Mange av kunstverkene i Nasjonalgalleriets stappfulle magasiner fremstår som nasjonale hemmeligheter. De sees sjelden av publikum.

– Disse maleriene dere snart skal se burde vises kontinuerlig, men er sjelden tilgjengelig for publikum, sier Francoise Hanssen-Bauer. Malerikonserverator og Nasjonalmuseets avdelingsleder for museumstjenester, drar ut en tung magasinønd. Og rett foran våre nesetippen avdekkede maleriene *Kristus og ekteskapsbryteren* og *Kjærlighetens have* av Lucas Cranach (1472–1553). Den tyske renessansemaleren ble svært aktuell da hans maleri *La de små barn komme til meg* nylig ble stjålet fra Larvik kirke.

Vi har flyttet oss til Nasjonalgalleriets rikholdige magasiner – 1066 kvadratmeter – for å se noe av kunsten som sjelden eller aldri vises for publikum. Det er tett mellom sjeldenhetene. Hanssen-Bauer trekker ut hen-

Nasjonalgalleriet

Opprinnelig kalt Statens Kunstmuseum.

Hovedvekt på innkjøp av samtidens norske kunst.

Nåværende museumsbygningen oppført på Tullinløkka 1881.

Viser kunst fra 1600-tallet til 1945, hovedvekt på 1800-tallet.

Ble 1. juli 2003 del av nyetablerte Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design.

Aftenposten

geskjerm etter hengeskjerm med malerier. Her henger fargerike *Ung pike* av Henri Douvat, Marcel Gromaires *Akt*, Adolph Tidemands *Studie*, malerier av Ludvig Munthe, Thomas Fearnley, Gustave Courbet, Jens Juel...
– Er ikke det et maleri av Aksel Revold?
– Jo, Revold er en kunstner vi

må kunne vise oftere og mer av. Jeg er opptatt av at vi viser mer av samme kunstner på utstillingen, sier engasjerte Francoise Hanssen-Bauer med aksent som roper fransk bakgrunn. Hun sier at kunsten i Nasjonalgalleriet er i god stand, men at skulpturene er preget av at museet ikke har hatt skulpturkonserverator.

Møte med berømt. I skulpturmagasinet står vi ansikt til ansikt med sjelden viste berømteter som Dyré Vaas tildekte treskulptur *Thora*, skåret i 1932. Her møter vi også J. Viks marmorjente og Gustav Vigelandts ulike gipskulpturer.

Nasjonalgalleriet har blant annet ca. 5000 malerier, ca. 47 000 kunstverk på papir, 1800 skulpturer. Nasjonalmuseet, som Nasjonalgalleriet er del av, har i alt ca. 177 450 malerier, grafikk, plakater og møbler. Kunsten er fordelt rundt omkring i magasiner ti uoppgitte steder i Oslo. Å stille ut *alt* for publikum er ikke mulig. Det er heller ikke meningen.

Vises aldri. – Deler av samlingen vises aldri. Noe er refe-

